

УПРАВЛІНСЬКА ЕКОНОМІКА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економічна аналітика
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	1 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції: 8 год, практичні: 8 год, СРС: 134 год)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Екзамен / модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
Розклад занять	Згідно розкладу: http://roz.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Вовк Ольга Миколаївна професор кафедри економічної кібернетики, доктор економічних наук, професор, контактні дані: робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/vovk-olga-mykolayivna/ e-mail: vovk.olha@lil.kpi.ua Telegram: 0971011767 (Olha Vovk) Практичні заняття: Вовк Ольга Миколаївна професор кафедри економічної кібернетики, доктор економічних наук, професор, контактні дані: робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/vovk-olga-mykolayivna/ e-mail: vovk.olha@lil.kpi.ua Telegram: 0971011767 (Olha Vovk)
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання «Сікорський»: https://classroom.google.com/c/Njk4MDMxOTQ1MDg4?cjc АС «Електронний Кампус» https://campus.kpi.ua Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI): https://ela.kpi.ua

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна зорієнтована на формування економічного мислення, що базуватиметься на комплексних знаннях з управління економічними системами різних рівнів та форм власності, виявленні закономірностей і принципів розвитку соціально-економічних систем в умовах ринку, і спрямовуватиметься на формування навичок практичного застосування інструментарію економічної аналітики галузей та ринків, проектування в діяльності суб'єктів господарювання в умовах просторової економіки.

Метою дисципліни є формування системи знань теоретичних засад та аналітичних навичок з управлінської економіки, що забезпечить майбутньому професіоналу здобуття якісних компетенцій для практичного застосування навичок і вмій використовувати методи її інструменти для обґрунтування й прийняття управлінських рішень, виконання професійних завдань щодо розвитку економічних систем.

Предметом дисципліни є сукупність теоретичних, методичних і практичних питань щодо економічного обґрунтування та забезпечення результативності управлінських рішень, прогнозування змін у економічній діяльності за умов невизначеності, оцінки ефективності розвитку економічних систем мікро-, мезо-, макро- та мегарівні з урахуванням просторових викликів та економічних потреб.

Викладання навчальної дисципліни зорієнтоване на формування та підсилення у здобувачів ряду компетентностей та результатів навчання:

Компетентності:

- формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх на основі методичного апарату управлінської економіки, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси;
- оцінювати попит та пропозицію і їх рівновагу для визначення економічної поведінки суб'єкта економіки на ринку та її альтернативні моделі.
- приймати управлінські рішення щодо обсягів виробництва з урахуванням витрат та споживчих переваг та конкурентного впливу.
- визначати макроекономічну динаміку, формувати економічну поведінку суб'єкта економіки в умовах невизначеності, економічної та інвестиційної політики, на базі аналізу глобального економічного розвитку.
- застосовувати інструментарій поведінкової економіки у забезпеченні ефективного функціонування суб'єктів економіки.

Результати навчання:

- розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності;
- формулювати, аналізувати та синтезувати рішення на базі аналізу споживчого сектору економіки, витрат виробництва, визначення ринкової рівноваги;
- аналізувати макроекономічну динаміку, інституції економіки, проблеми суспільного виробництва в умовах глобалізації;
- досліджувати вплив соціальних, когнітивних та емоційних чинників на прийняття економічних рішень.

М'які навички (Soft skills): лідерські якості, робота в команді, навички саморозвитку та самопрезентації, критичного мислення, аналітичного бачення.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Пререквізити: для вивчення дисципліни потрібно мати базові знання з економічної теорії, мікро- та макроекономіки, розумітись на економічній діагностиці й стратегуванні економічного розвитку.

Постреквізити: у подальшому дисципліна буде корисною для опанування освітніх компонент «Практика» і «Виконання магістерської дисертації».

Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Основні положення і визначення управлінської економіки.

Тема 2. Економіка споживача.

Тема 3. Витрати виробництва у промисловості.

Тема 4. Рівновага на ринках.

Тема 5. Аналітика макроекономічної динаміки.

Тема 6. Поведінкова економіка.

Тема 7. Інституціональна економіка.

Тема 8. Глобальна політична економія.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Паневник Т. М., Кузьмин В. М. Управлінська економіка: практикум. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2021. 90 с.
2. Орлова К.Є. Управління бізнесом: підручник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». 2019. 319 с.
3. Іванова Н.Ю., Кузнецова Т.К., Сокоова Н.М. Управлінська економіка. Навч. посіб. К.: Логос, 2016. 132с.
4. Бутко М.П., Бутко І.М. та ін. Теорія прийняття рішень : підручник. / за заг. ред. М.П. Бутка. К.: Центр учбової літератури, 2019. 360 с.
5. Економічне управління підприємством: навч. посіб. Н.М. Євдокимова, Л.П. Батенко, В.А. Верба та ін.; за заг. ред. Н.М. Євдокимової. К.: КНЕУ, 2018. 327 с.

Додаткова література

1. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. Економіка і бізнес: підручник. Суми: Університетська книга. 2021. 316 с.
2. Каменева, Н. М., Косич, М. В., Александрова О. Ю. та ін. Мікроекономіка. Харків: УкрДУЗТ. 2022. 305 с.
3. Мартин О.М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів: ЛДУ БЖД. 2021. 271 с.
4. Горбач Л.М., Котляров В.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 620 с
5. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів, Априорі, 2020
6. Поведінкова економіка: від теорії до практики: міждисциплінарний навчальний посібник. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л. Трускавець: ПОСВІТ, 2022, 408 с.
7. Гронтовська Г. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 672 с.
8. Гронтовська Г., Косік А. Макроекономіка: практикум. К.: ЦУЛ. 2019. 400 с.
9. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с
10. Міжнародна фінансова система: підручник за ред. Кочеткова В.Н. К.: НАУ, 2023. 268 с.
11. Михальчишин Н.Л. Теорія галузевих ринків: навчальний посібник. Львів: Видавництво «Компанія «Манускрипт». 2022. 232 с.
12. Цифровізація економіки України: трансформаційний потенціал: монографія. НАН України, Ін-т економіки промисловості. Київ : Академперіодика, 2020. 188 с.
13. Надоленко Г.О., Залізнюк В.П., Вовк О.М. Економічна безпека при відновленні конкурентоспроможності України: Монографія. К.: ФОП Маслаков, 2024. 300 с.
14. Економічна теорія. навч. посіб. / Г. М. Пилипенко, Ю. І. Пилипенко; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2022. –196 с.
15. Вовк О.М. Інноваційно-когнітивна парадигма формування системи стратегій модернізації інфраструктурної сфери в умовах відновлення економіки. Детермінанти інноваційного розвитку соціально-економічних систем в умовах інтелектуально-цифровізаційного простору: монографія/за загал. ред. Ареф'євої О.В. К.: НАУ, 2024.

16. Інституціональна модель інноваційної економіки: колективна монографія / за ред. В.І. Ляшенка, О.В. Прокопенко, В.А. Омеляненко. Київ: Інститут економіки промисловості НАН України, 2019. 325 с.
17. Макалюк І. В., Круш П. В. Управління трансакційними витратами промислових підприємств: методологія і практика : монографія. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. 300 с.
18. O. Vovk, M. Kravchenko, O. Popelo, S. Tulchynska, M. Derhaliuk Modeling the choice of the innovation and investment strategy for the implementation of modernization potential. Transactions on systems and control. Vol. 16, 2021. Pp. 430-438. URL: <https://wseas.com/journals/sac/2021.php> , <https://doi.org/10.37394/23203.2021.16.38>.
19. Гарафонова О.І., Худолей В.Ю. Особливості розвитку державно-приватного партнерства в умовах трансформації економік світу. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020, №2. С. 236-243.
20. Гузенко І. Ю. Глобальна економіка. навч. посіб. Дніпро : НТУ «ДП», 2023. 168 с.
21. Прохорова В.В., Божалова О.В. Стратегічно-орієнтовані напрями інноваційного розвитку промислового підприємства. *Економічний вісник*. 2020, №2. С. 132-140
22. Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення. колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2020. 260 с.
23. Freeman C. The Economics of Industrial Innovation. Pinter, 1974. 470 p.
24. He Ch. Modernization Science: The Principles and Methods of National Advancement. Springer Science & Business Media, 2012. 648 p.
25. Huntington S.P. The change to change: modernization, development, and politics. *Comparative Politics*. 1971. Vol. 3 № 3. pp. 283–322.
26. Nelson R. National Innovation Systems. A Comparative Analysis. New York. Oxford University Press, 1993. 560 p.
27. Rostow W.W. The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1991. 324 p.
28. Samuelson, W., Marks S., Zagorsky J. Managerial economics. 9th ed. 2021. 560 p

Інформаційні ресурси

1. Eurostat: website. URL: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>
2. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АІФРУ: офіційний: вебсайт. URL: <https://www.smida.gov.ua/about>
3. Аналітична система YouControl: офіційний: вебсайт. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
4. Державна служба статистики України: офіційний: вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
5. Діючі грантові програми підтримки. URL: <http://surl.li/ufxee>
6. Міністерство економіки України: офіційний: вебсайт. URL: <http://www.me.gov.ua/>
7. Міністерство Фінансів України: офіційний: вебсайт URL: <https://www.mof.gov.ua>
8. Національний банк України: офіційний: вебсайт. URL: <https://bank.gov.ua/>
9. Національний інститут стратегічних досліджень: офіційний: вебсайт URL: <http://www.niss.gov.ua>
10. Прозоро: офіційний: вебсайт. URL: <https://prozorro.gov.ua/>
11. Верховна Рада України: офіційний: вебсайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>
12. International Standard Industrial Classification of All Economic Activities, Rev.4) URL: <http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=27&Lg=1>.
13. Mensh G. Stalemate Technology: Innovation Overcome the Depression. Cambridge, Masp., 1979. 279 p.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання:

Методи організації навчання: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.

Загальні методи навчання: проблемно-пошукового та проблемно-орієнтованого викладення, продуктивно-практичний, діалогово-комунікаційний, інтерактивний та відтворювальний методи, пояснювально-спонукальний метод.

Спеціальні методи навчання: семінари-дискусії, методи сценарного, ситуаційного, економічного та вартісного, проектного та інвестиційного аналізу, аналітичні та розрахунково-аналітичні завдання, розв'язування задач та розрахункових завдань, командна робота.

Елементи і прийоми: аналітичні доповіді, аналітика результативності управлінських рішень, експертні дослідження, завдання для критичного мислення, рефлексії, мозковий штурм, діалогово-комунікаційні прийоми, навчання через аргументацію, практичні проекти, презентації.

Форми та методи оцінювання:

Поточний контроль: тестування, оцінювання вправ та навчального завдання, модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Семестровий контроль: екзамен.

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 8 годин лекційних (Л) та 8 годин практичних занять (П), модульну контрольну роботу, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Розподіл годин			Назви розділів, тем	Зміст занять та самостійної роботи здобувачів	Контрольні заходи
Л	П	СР			
2	3	4	5	6	7
1	1	10	Тема 1. Основні положення і визначення управлінської економіки	<p>Л. Поняття і методологія управлінської економіки. Економічні аспекти управлінської діяльності. Завдання та принципи управлінської економіки. Економічна теорія. Основи мікро-, мезо-, макроекономіки.</p> <p>СР. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.</p> <p>П. Вступ. Основні вимоги в ході вивчення дисципліни, система оцінювання успішності студентів, проведення аудиторних занять. Концепції управлінської економіки. Ринкові та галузеві аспекти управлінської економіки</p> <p>Навчальні завдання: Тестування та опитування за темою. Дискусійне обговорення еволюції основних концепцій економічної теорії. Аналітичні та розрахункові завдання (вправи) із застосуванням мікро- та макроекономічних моделей аналітики.</p> <p>СР. Опрацювання теми, тестування та закріплення практичних навичок з виконаних завдань</p>	Тестування, оцінювання вправ
1	1	10	Тема 2. Економіка споживача	<p>Л. Моделі поведінки споживачів. Аналітика поведінки груп споживачів, референтної поведінки. Індекс споживчого настрою. Функція корисності. Купівельна поведінка: види та моделі аналітики прийняття рішень, бюджетна обмеженість. Задоволення запитів споживача.</p> <p>СР. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами</p>	Тестування

				<p>П. Моделі поведінки споживачів. Види купівельної поведінки споживачів. Моделі аналітики рішень споживача щодо покупки. Гранічна корисність та споживчий надлишок.</p> <p>Навчальні завдання: Тестування та опитування за темою. Дискусійне обговорення цінностей та поведінки споживача. Розрахункове завдання(вправа) з аналізу цінностей та потреб споживача, граничної корисності</p> <p>СР. Опрацювання теми, тестування та закріплення практичних навичок з виконаних завдань.</p>	
1	1	13	<p>Тема 3. Витрати виробництва у промисловості</p>	<p>Л. Сутність витрат виробництва та їх управлінського обліку. Класифікація та калькуляція виробничих витрат. Витрати в коротко- та довгостроковому періоді. Виробнича функція. Масштаб виробництва. Аналіз безбитковості виробництва. Собівартість продукції. Специфіка аналітики витрат промислових підприємства.</p> <p>СР. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.</p> <p>П. Витрати виробництва. Аналітика безбитковості виробництва. Структура та специфіка витрат промисловості.</p> <p>Навчальні завдання: Тестування та опитування за темою лекцій. Практичні завдання (вправи) з оцінки витрат виробництва на підприємстві із застосуванням стандартів обліку.</p> <p>СР. Опрацювання теми, тестування та закріплення практичних навичок з виконаних завдань..</p>	Оцінювання вправ, тестування
1	1	10	<p>Тема 4. Рівновага на ринках</p>	<p>Л. Функції ринкового попиту. Оцінка та прогнозування пропозиції. Цінова політика та еластичність. Ринкова рівновага і економіка добробуту. Модель Парето. Конкурентні ринки.</p> <p>СР. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами</p> <p>П. Аналітика попиту та пропозиції, цінової політики. Прийняття рішень щодо цін та обсягів виробництва на конкурентних та монополістичних ринках.</p> <p>Навчальні завдання: Тестування та опитування за темою лекцій. Розрахункове завдання із визначення рівноважної ціни. Практичні завдання (вправи) з побудови кривих попиту і пропозиції, моделі ринкової рівноваги в умовах конкуренції.</p> <p>СР. Опрацювання теми, тестування та закріплення практичних навичок з виконаних завдань.</p>	Оцінювання вправ, тестування
1	1	10	<p>Тема 5. Аналітика макроекономічної динаміки</p>	<p>Л. Напрями та види макроекономічної політики, інструменти та їх вплив на функціонування підприємства. Циклічні коливання в економіці. Аналітичні показники для оцінки стану національної економіки. Споживання та накопичення капіталу в динамічних моделях загальної рівноваги. Національна валютна система та платіжний баланс. Економічний аналіз ефективності інвестицій та управлінські рішення.</p> <p>СР. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.</p> <p>П. Макроекономічна політика. Економічні цикли: зростання та кризи. Споживання та форми накопичення капіталу.</p> <p>Навчальні завдання: Тестування та опитування за темою лекції. Дискусійне обговорення економічних циклів у розвитку національної економіки. Практичні завдання (вправи) із встановлення динаміки та закономірностей розвитку національної економіки, ефективності інвестиційної діяльності в умовах ризиків.</p> <p>СР. Опрацювання теми, тестування та закріплення практичних навичок з виконаних завдань.</p>	Оцінювання вправ, тестування
1	1	12	<p>Тема 6. Поведінкова економіка</p>	<p>Л. Теорія прийняття рішень. Альтернативні теорії прийняття рішень. Адаптивна економіка. Теорія економічної невизначеності. Ірраціональність у прийнятті управлінських рішень. Теорія корисності. Поведінкова теорія ігор. Концепція домінування. Стратегія рівноваги. Теорія ігор та цінові стратегії.</p> <p>СР. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами</p>	Оцінювання вправ, тестування.

				<p>П. Теорія прийняття рішень. Теорія ігор та цінові стратегії. Навчальні завдання: Опитування та тестування за темою лекцій. Практичні завдання (вправи) із обґрунтування економічних рішень в умовах обмеженої інформації, визначення цінової та конкурентної стратегій. Підготовка презентацій за тематикою аналітичного інструментарію в теорії прийняття економічних рішень. СР. Опрацювання теми, тестування та закріплення практичних навичок з виконаних завдань.</p>	
1	1	12	<p>Тема 7. Інституціональна економіка</p>	<p>Л. Основи інституціональної та неінституціональної економіки. Інституціональна теорія організацій. Теорія агентських відносин. Інституціональні моделі держави. Економічна теорія прав власності. Інституціональний аналіз. СР. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами</p> <p>П. Теоретичні особливості інституціональної економіки. Інституційний аналіз. Навчальні завдання: Тестування та опитування за темою лекції. Дискусійне обговорення концепцій інституціональної та неінституціональної економіки, форм їх імплементації в сучасній економічній системі. Практичні завдання (вправи) із оцінки вартості корпоративних прав, об'єктів інтелектуальної власності; оцінка трансакційних витрат. СР. Опрацювання теми, тестування та закріплення практичних навичок з виконаних завдань.</p>	Оцінювання вправ, тестування
1	1	12	<p>Тема 8. Глобальна політична економія</p>	<p>Л. Становлення та сутнісна характеристика глобальної політичної економії. Детермінанти глобального економічного розвитку. Трансформація системи суспільного відтворення. Сталий розвиток як концепція розвитку світової економіки. Природно-енергетичний баланс глобального розвитку. Міжнародні регулятори світових ринків, соціально-економічних комунікацій. СР. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами</p> <p>П. Методологічні підходи глобальної політекономії до аналітики процесів суспільного відтворення. Інструментарій аналізу детермінант змін у глобальному економічному розвитку. Навчальні завдання: Тестування за темою лекції. Практичні завдання (вправи) з аналітики детермінант глобального економічного розвитку, моделювання змін у трансформації глобальної економічної системи. СР. Опрацювання теми, тестування та закріплення практичних навичок з виконаних завдань.</p>	Оцінювання вправ, тестування
0	0	15	<p>Теми 1-9</p>	<p>Модульна контрольна робота (<i>виконується за методикою домашньої контрольної роботи</i>):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчально-дослідницьке завдання з аналізу беззбитковості виробництва. 2. Навчально-дослідницьке завдання з визначення моделі ринкової рівноваги в умовах конкуренції на ринках 3. Навчально-дослідницьке завдання з аналізу платіжного балансу національної економіки. 4. Навчально-дослідницьке завдання з визначення вартості міжнародних торгових контрактів із застосуванням правила INCOTERMS. 	Оцінювання завдання з модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
-	-	30	<p>Екзамен</p>	<p>СР: підготовка до письмового екзамену</p>	Виконання теоретичного, аналітичного завдання, тестування
8	8	134			

Примітка: Л – лекції, П – практичні заняття.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 134 години самостійної роботи. На самостійну роботу виносяться: самостійне опрацювання додаткових матеріалів та окремих тем курсу, виконання модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи, підготовка до складання семестрового контролю.

Вид самостійної роботи, обсяг годин на виконання

№ з/п	Обсяг годин	Вид самостійної роботи
1	2	3
1	89	Опрацювання окремих тем дисципліни, тестування, закріплення практичних навичок з виконаних завдань:
	10	Тема 1. Основні положення і визначення управлінської економіки.
	10	Тема 2. Економіка споживача.
	13	Тема 3. Витрати виробництва у промисловості.
	10	Тема 4. Рівновага на ринках.
	10	Тема 5. Аналітика макроекономічної динаміки.
	12	Тема 6. Поведінкова економіка.
	12	Тема 7. Інституціональна економіка
12	Тема 8. Глобальна політична економія.	
2	15	Виконання завдань модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
3	30	Підготовка до складання семестрового контролю у формі екзамену
Разом	134	

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Допускається вільне відвідування, проте рейтинг формується сумою балів за умови активної участі у заходах та виконанні завдань на практичних заняттях. Бали за присутність на лекція та практичних заняттях не додаються, штрафні бали не передбачаються. Рекомендовано дотримуватись розкладу занять, а при запізненні більше ніж на 15 хв., долучатись до другої частини заняття (після перерви).

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету у разі організації освітнього процесу у змішаному /дистанційному пов'язаних з введенням режиму воєнного стану в державі (або карантину), освітній процес здійснюється відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>), Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (<https://osvita.kpi.ua/node/148>). У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі Zoom. Посилання на конференцію видається на початку семестру і розміщується в АС «Електронний кампус». З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (<https://classroom.google.com/c/Njk4MDMxOTQ1MDg4?cjc>). Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Правила поведінки на заняттях. На заняттях слід дотримуватись норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>). На території університету здобувачі мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>). В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях, а також під час проведення занять у формі відеоконференції, користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі і тільки для пошуку необхідної для виконання завдань інформації, у т.ч. в інтернеті. Під час дистанційного режиму навчання слід використовувати інформацію розміщену на Платформі дистанційного навчання «Сікорський» / Електронний кампус. Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу, аналітичних доповідей та

навчально-дослідних завдань є запорукою успішного освоєння матеріалу та формування відповідних програмних результатів.

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків. Позааудиторні заняття, що можуть відбуватись у форматі відвідування науково-практичних заходів, лекторів, тренінгів в межах тематики дисципліни, можуть бути включені до плану вивчення освітньої компоненти у форматі дискусійних обговорень та поглиблення якості підготовки здобувачів. Для опанування і поглиблення практичних навичок для спільного проведення занять можуть бути запрошені професіонали-практики (стейкхолдери).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Положення про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>) регламентує визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Здобувачеві/здобувачці можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів. Заохочувальні бали можуть бути отримані за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт, додаткове проходження онлайн курсів з поглибленим вивченням окремих тем курсу (без визнання як результати навчання, що набуті у неформальній/інформальній освіті), наукові публікації (10% від суми стартових балів: 5 балів). Штрафні бали не нараховуються. Заохочувальні бали не входять до основної шкали РСО, а їх сума не може перевищувати 10% стартової шкали для РСО-2.

Політика оцінювання контрольних заходів. Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>) регламентують оцінювання контрольних заходів. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу, а негативний результат оцінюється в 0 балів.

Поточний контроль проводиться як оцінювання результатів навчання здобувачів на основі поопераційного контролю та накопичення рейтингових балів за виконання завдань у процесі навчання відповідно до РСО.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену за РСО-2 (другого типу), що передбачає оцінювання виконаних завдань впродовж семестру (стартова складова) та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача під час проведення семестрового контролю на екзамені (підсумкова складова). Результати оцінювання висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Перелік матеріалів, якими дозволено користуватись на екзамені: діючі законодавчі норми (Верховна Рада України: офіційний вебсайт. URL:<http://www.rada.gov.ua>) та офіційна статистична інформація (Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL:<https://www.ukrstat.gov.ua/>).

Політика дедлайнів та перескладань. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу. Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, також має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Якщо здобувач/здобувачка висловлюють незгоду з оцінкою за результатами контрольного заходу, він/вона має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика щодо академічної доброчесності. Обов'язковою умовою виконання завдань з освітньої компоненти є дотримання політики та принципів академічної доброчесності (<https://kpi.ua/academic-integrity>), які, у тому числі, викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/47>). У разі виявлення дублювання робіт, плагіату роботи здобувачі отримують нульовий рейтинг. У разі виявлення неналежних посилань за результатами перевірки на наявність запозичень, індивідуальні завдання не оцінюються і повертаються здобувачу/здобувачці на доопрацювання.

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту (далі, ШІ) регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Усі навчальні завдання з дисципліни мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання ШІ для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так й інших інструментів ШІ. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи другого типу згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (PCO-2) (<https://osvita.kpi.ua/node/37>). Розмір стартової складової дорівнює 50 балів, екзаменаційної складової – 50 балів. Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60% від його рейтингового балу.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання

Поточний контроль (тах 50 балів)

8.1. Робота на практичних заняттях (тах 30 балів)

1. *Тестування за темами (тах 18 балів). Розрахунок за результатами тестування (9 тестів):*

0,2 балів - відповідь на тестове питання правильна; -

0 балів - відповідь не правильна. -

2. *Виконання практичних завдань (вправ) (тах 12 балів). Розрахунок за одну вправу (6 відповідей):*

2 бали - активна робота, повні відповіді під час виконання;

0 балів - пасивність

8.2. Модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи (тах 20 балів)

Розрахунок балів за модульну контрольну роботу, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи. Розрахунок за одне завдання (4 завдання):

5 балів – Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені

4 бали – Завдання виконане, результати потребують незначного уточнення, обґрунтовані і доведені

3 бали – Завдання виконано з певними неточностями або не містить обґрунтувань

0 балів – Завдання не виконане

Семестровий контроль (письмовий екзамен) (тах 50 балів)

Умовою допуску до складання підсумкового екзамену є стартовий рейтинг (п. 8.1-8.2) не менше 30 балів.

Розрахунок балів за виконання завдань екзаменаційного білету:

– *теоретичні питання (1 питання)* мають на меті виявити рівень знання матеріалу в цілому, за кожне питання:

10 балів – відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно;

9 балів – відповідь на питання викладено не достатньо повно, проте основні аспекти розкрито;

7-8 балів – відповідь не розкриває ключових елементів у викладі, здебільшого ґрунтується на власних припущеннях або розмірковуваннях, а не знанні матеріалу;

- 6 балів – відповідь частково розкриває питання, здебільшого ґрунтується на власних припущеннях або розмірковуваннях, а не знанні матеріалу;
- 0 балів – не має відповіді.
- *тестові завдання (10 завдань)* демонструють глибину знань про теоретичні засади дисципліни, належать до тестів закритої форми, мають декілька запропонованих відповідей, з яких обирається одна правильна, за кожне тестове завдання:
 - 1 бали – відповідь вірна;
 - 0 балів – відповідь не вірна
- *аналітичні завдання.* Передбачає виконання двох завдань, за кожне завдання:
 - 14-15 балів – продемонстровано знання матеріалу і вдало його застосовано для аналізу та доведення аналітичного завдання, наведено висновки з застосуванням набутих знань та вмій
 - 12-13 балів – аналітичне завдання пояснене вірно, логічно, однак не наведено висновків за результатами або допущено помилки у твердженнях, поясненнях або доведенні
 - 10-11 балів – аналітичне завдання виконане, але визначене рішення не містить чітких обґрунтувань
 - 9 балів – відповідних набутих навичкам пройденому курсу
 - 9 балів – завдання виконане на основі припущень
 - 0 балів – завдання не виконано
 - 10 балів – відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно;
 - 9 балів – відповідь на питання викладено не достатньо повно, проте основні аспекти розкрито;
 - 7-8 балів – відповідь не розкриває ключових елементів у викладі, здебільшого ґрунтується на власних припущеннях або розмірковуваннях, а не знанні матеріалу;
 - 6 балів – відповідь частково розкриває питання, здебільшого ґрунтується на власних припущеннях або розмірковуваннях, а не знанні матеріалу;
 - 0 балів – не має відповіді.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Згідно Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/148>: за рішенням кафедри для окремих освітніх компонентів, для яких семестровий контроль передбачений у формі екзамену, у разі, якщо заходи поточного контролю дозволяють однозначно визначити рівень набуття передбачених навчальною програмою компетентностей, допускається виставлення підсумкової оцінки за екзамен шляхом пропорційного перерахунку семестрових оцінок у підсумкову оцінку «автоматом» за 100-бальною шкалою, але у цьому разі обов'язковим залишається виконання здобувачем умов допуску до екзамену.

Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток А до силабусу).

Приклад завдання на модульну контрольну роботу, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи (додаток Б до силабусу).

Можливе зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою у рейтинг здобувача (як пропозиція: відповідні освітній компоненті курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри економічної кібернетики, д.е.н., проф.,

Вовк Ольгою Миколаївною

Ухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол №18 від 18.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 10 від 24.06.2024р.)

ДОДАТОК А

Перелік питань для підготовки до семестрового контролю

1. Поняття і методологія управлінської економіки.
2. Економічні аспекти управлінської діяльності.
3. Завдання та принципи управлінської економіки.
4. Концепції управлінської економіки.
5. Засади та періодизація економічної теорії.
6. Аналітичні засоби управлінської економіки: математична економіка та економетрика.
7. Цілі та обмеження в управлінській економіці.
8. Концепції та методи мікроекономіки.
9. Макроекономічні моделі поведінки економічних систем.
10. Ринкові та галузеві аспекти управлінської економіки.
11. Потреба як складова поведінки споживача.
12. Аналітика поведінки груп споживачів, референтної поведінки.
13. Моделі поведінки споживачів.
14. Матриця типів споживачів за моделлю VALS.
15. Статистична база для аналізу поведінки споживачів.
16. Види купівельної поведінки споживачів.
17. Індекс споживчого настрою.
18. Функція корисності.
19. Моделі аналітики рішень споживача щодо покупки.
20. Ознаки раціональної та ірраціональної поведінки споживача.
21. Бюджетна обмеженість вибору споживача.
22. Купівельна поведінка: види та моделі аналітики прийняття рішень, вибір джерела покупки.
23. Джерела та форми мотивації покупки.
24. Аналіз запитів споживача.
25. Гранична корисність та споживчий надлишок.
26. Інструменти виявлення та задоволення запитів споживача.
27. Сутність витрат виробництва та їх управлінського обліку.
28. Класифікація виробничих витрат.
29. Калькуляція витрат.
30. Концепція релевантних витрат.
31. Витрати в коротко- та довгостроковому періоді.
32. Ізокоста та ізокванта.
33. Аналіз граничних витрат.
34. Виробнича функція.
35. Масштаб виробництва.
36. Аналітика беззбитковості виробництва.
37. Собівартість продукції.
38. Специфіка аналітики витрат промислових підприємства.
39. Функції ринкового попиту.
40. Аналітика попиту та пропозиції.
41. Оцінка та прогнозування пропозиції.
42. Цінова політика та еластичність.
43. Взаємозв'язок між попитом, пропозицією та ціною політикою.
44. Крива споживчих можливостей.
45. Ринкова рівновага і економіка добробуту.
46. Модель Парето.
47. Конкурентні ринки.
48. Аналіз попиту і пропозиції у різних моделях ринкової конкуренції.
49. Прийняття рішень щодо цін та обсягів виробництва на конкурентних та монополістичних ринках.
50. Напрями та види макроекономічної політики.
51. Інструменти макроекономічної політики та їх вплив на функціонування підприємства.
52. Циклічні коливання в економіці.
53. Економічне зростання.
54. Економічні кризи та цикли економічної динаміки.
55. Аналітичні показники для оцінки стану національної економіки.
56. Інфляція, національний дохід, інші регулятори національної економіки.
57. Споживання та накопичення капіталу в динамічних моделях загальної рівноваги.
58. Національна валютна система та платіжний баланс.
59. Інвестиційна політика.
60. Економічний аналіз ефективності інвестицій та управлінські рішення.

61. Теорія прийняття рішень.
62. Альтернативні теорії прийняття рішень.
63. Теорія економічної раціональності.
64. Субстанціональна та обмежена раціональність.
65. Парадокси та обмеження процесу прийняття рішень: залежність від контексту.
66. Евристики та емпіричні правила прийняття економічних рішень.
67. Основи адаптивної трансформації економічних систем в умовах ризику.
68. Теорія економічної невизначеності.
69. Альтернативні теорії прийняття рішень.
70. Ірраціональність у прийнятті управлінських рішень.
71. Теорія корисності.
72. Рангова теорія корисності.
73. Непряма теорія корисності.
74. Процедурні теорії прийняття економічних рішень
75. Поведінкова теорія ігор.
76. Теорія соціальних уподобань.
77. Парадокс М. Алле.
78. Категорія справедливості в теорії ігор.
79. Статистичні ігри з повною інформацією.
80. Антагоністичні ігри.
81. Парето-оптимальність.
82. Концепція домінування.
83. Домінуюча стратегічна рівновага
84. Стратегія рівноваги.
85. Динамічні ігри в умовах досконалої інформації.
86. Динамічні ігри в умовах недосконалої інформації.
87. Теорія ігор та цінові стратегії.
88. Основні цінові стратегії.
89. Стратегії, що забезпечують зростання прибутків.
90. Стратегії ціноутворення для особливих витрат та структур попиту.
91. Стратегії ціноутворення на ринках з інтенсивною ціновою конкуренцією.
92. Теоретичні особливості інституціональної економіки.
93. Основи становлення неінституціональної економіки.
94. Інституціональна теорія організацій.
95. Міжнародні та національні, галузеві економічні інститути.
96. Теорія агентських відносин.
97. Інститути-правила та інститути-контракти.
98. Інституціональні моделі держави.
99. Економічна теорія прав власності.
100. Інституціональний аналіз.
101. Структура інституціональних систем.
102. Типологія інституціональних взаємодій.
103. Транзакції, транзакційних витрат, специфічність активів.
104. Правові системи, права власності і контракти.
105. Інституційні основи права власності та бенефіярства.
106. Становлення та сутнісна характеристика глобальної політичної економії.
107. Методологічні підходи глобальної політекономії до аналітики процесів суспільного відтворення.
108. Детермінанти глобального економічного розвитку.
109. Інструментарій аналізу детермінант змін у глобальному економічному розвитку.
110. Форми та стимули трансформації світових економічних систем.
111. Трансформація системи суспільного відтворення.
112. Сталий розвиток як концепція розвитку світової економіки.
113. Становлення концепції Індустрії 5.0.
114. Природно-енергетичний баланс глобального розвитку.
115. Міжнародні регулятори світових ринків, соціально-економічних комунікацій.

ДОДАТОК Б

Приклад завдання на модульну контрольну роботу, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

1. Навчально-дослідницьке завдання з аналізу беззбитковості виробництва.

Проаналізуйте структуру й динаміку витрат, доходів підприємства, обсяги виробництва основного виду продукції за даними, наведених у виданому варіанті. Визначте маржинальний дохід підприємства, змінні витрати на одиниць продукції, динамічність зміни точки беззбитковості виробництва на підприємстві за аналітичний період.

За отриманими аналітичними оцінками обґрунтуйте аналітичні рішення щодо економічної доцільності збільшення обсягів виробництва на 10% та поясніть як це вплине на зміну точки беззбитковості виробництва на підприємстві.

2. Навчально-дослідницьке завдання з визначення моделі ринкової рівноваги в умовах конкуренції на ринках.

Функція попиту має вигляд $Q_d = 30 - 5p$, а функція пропозиції $Q_s = -5 + 2p$.

Визначте та покажіть графічно:

- ціну рівноваги й обсяг продажу;
- як зміняться попит та пропозиція, якщо установиться ціна, рівним 4 одиницям;
- що відбудеться з обсягом продажу, якщо ціна встановиться на рівні 6 одиниць.

3. Навчально-дослідницьке завдання з аналізу платіжного балансу національної економіки.

Наведено дані національних рахунків однієї з розвиненої країни світу:

- Особисті споживчі витрати: 2342 в млрд. од. нац. валюти
- Трансфертні платежі: 418 в млрд. од. нац. валюти
- Амортизація: 403 в млрд. од. нац. валюти
- Внески на соціальне страхування: 306 в млрд. од. нац. валюти
- Експорт: 364 в млрд. од. нац. валюти
- Імпорт: 430 в млрд. од. нац. валюти
- Непрямі податки: 304 в млрд. од. нац. валюти
- Нерозподілені прибутки корпорацій: 118 в млрд. од. нац. валюти
- Індивідуальні податки: 435 в млрд. од. нац. валюти
- Податки та прибуток корпорацій: 88 в млрд. од. нац. валюти
- Державні закупки товарів та послуг: 748 в млрд. од. нац. валюти
- Валові приватні внутрішні інвестиції: 637 в млрд. од. нац. валюти

Знайдіть:

- ВВП,
- ЧВП,
- національний дохід,
- особистий та використовуваний доходи.

4. Навчально-дослідницьке завдання з визначення вартості міжнародних торгових контрактів із застосуванням правила INCOTERMS.

Українське виробниче підприємство (м.Харків) здійснює експортні поставки своєї продукції (пресів) в Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ). Витрати на виробництво одиниці продукції складають 588 000 грн/шт.

Розрахуйте контрактну ціну одиниці та партії товару при експорті в ОАЕ пресів у кількості 3 шт. при доставці морським транспортом (основне перевезення – Одеса-Дубаї) на різних умовах поставки: EXW м. Харків, FOB Одеса-порт, CFR Дубаї-порт, CIF Дубаї-порт, DDP Дубаї.

Накладні витрати підприємства, пов'язані з експортом продукції:

- Упаковка, маркування – 1680 грн/шт.
- Експортне митне очищення – 11200 грн.
- Перевезення всередині країни експорту (м. Харків – м. Одеса) – 42000 грн.
- Перевезення основним транспортом (фрахт судна) – 10 000 дол. США.
- Страхування перевезення вантажу від випадкової загибелі чи пошкодження - 3000 дол. США.
- Імпортне митне очищення – 2000 дол. США.

Контрактна ціна повинна бути виражена у доларах США і сформована виходячи з умови забезпечення цільового прибутку у розмірі 1750 дол. США/шт. Аналітичні розрахунки наведіть у таблиці. Обмінний курс долара США до гривні уточнюється викладачем.